

Előfizetési díjak:

Egész évre	16 frt.
Félre	8 frt.
Negyedévre	4 frt.
Egy hóra	1 frt 50 kr.

Egy szám ára 5 kr.

Közvetítőknak százalék nem adatik.

Hirdetési díjak:

Egy négyszög centiméternyi tér ára 3 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

— Nyitlér sora 25 krajczár. —

MAGYAR POLGÁR

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHVATAL

„MAGYAR POLGÁR” KÖNYVNYOMDAJA.

Belkőzpénz 4. sz.

Megjelenik mindnap, vasár- és ünnepnapok kivételével.

Használatlan kéziratok nem adatnak vissza.

Névtelenül beküldött közlemények nem közöltetnek.

KOLOZSVAR JULIUS 6.

A tanfelügyelők értekezlete.

Felvetem ezt a kérdést és helyes volna azt megoldani.

A királyi tanfelügyelők névze nagy napok várnak. Az ország szemé rájuk figyelt, lesi, hogy mit fognak cselekedni. Soha oly súlyos és felelősséggel járó helyzetnek ez az állás kitéve nem volt, mint most.

Trefort vallás- és közoktatási miniszter a magyar nyelv kötelező tanítása iránt kiadott szigorú rendeletet egyenesen hozzájuk intézte, egyenesen tőlük várja annak pontos végrehajtását. A közoktatási bizottságtól csak lehető támogatást követel.

Mindenestre bizalmat fejez ki az által a miniszter tanfelügyelőivel szemben; nem csak bizalmat, de egyúttal meggyőződést akar szerezni, hogy egyik-másik mint fogja fel a miniszter intencióit és mint igyekszik azokat valóban létesíteni is. A tanfelügyelők okossága, erélye és eszélyessége kockára van téve.

Ily fontos és az államra nézve is annyira nevezetes körülmények között egyöntetű eljárás szükséges.

Tapasztalatból tudjuk, hogy a fel fogás a legvilágosabb kérdésben is különböz; az is való, hogy némelyik jobban, másik rosszabbul igazít némely dolgot; de még az is tisztá dolog, hogy ha egyik túlló a célon, ép oly baj, mintha semmit se csinált volna; — ismét, ha nem egyöntetű az eljárás, partiális bajok támadnak, melyeknek rossz hatása a szomszédokra is kiterjed.

A tanfelügyelők, kiknek tankerületében nem magyar ajkú iskolák léteznek, értekezletre gyűljenek fel Budapestre az egyöntetű eljárás megállapítása végett.

Volna-e ennek pozitív haszna?

Feltétlen sok haszna volna.

A tanfelügyelők, ha eddig is értekezletekben egyesültek volna, sokkal több eredményt tudtak volna felmutatni, mint a mit felmutattak. Ez intézménynek nagy kárára van, hogy összeköttetés a tanfelügyelők között nincs.

Mondhatják, ott a törvény, a sok rendelet, a melyek szerint el kell járni. Ott van bizony, csak hogy egyik egy-féle, másik másféle képen hajtja végre.

Az eszmecsere eszméket támaszt; gondolatok villannak meg az agyba, a hallgatóságnak sokszor elvitázhatalan előnyére. Szóbeli szó jó, — egymást magyarázza; s a mi legfőbb, a kinek szíve talán nem meleg, akárhányszor felmelegíti

a mások melegsége. A buzdítás buzdóságot szül, a buzdóság pedig megteremtője az ügynek.

Minden tanfelügyelő egymagára van hagyatva; apró kis városkákban még látkörüket is vesztik; elmélyednek a kis városok aprólékosságaiba s akárhányszor elsüllyednek; annyi ügy-baj aprólékosság a magasabb gondolkodást megfojtják benne. Egy-egy tanfelügyelői értekezlet 3 évben legalább egyszer felfrissítne a kedélyt; új buzdóságot öntene a kebelbe s bizonyára minden tanfelügyelő profitirozna valamit administratio tekintetében.

A tanfelügyelők érzik és tudják leginkább, mennyire hiányosak a mi tanügyi törvényeink; ők adhatnának leginkább tanácsot a bajok orvoslása tekintetében.

Az 1868-iki 38. t.cikk ma már tartatlan. Javítani kell törvényeinket, mert minden bajt azok csinálnak.

Időnként konstatálni a tanügyi misériákat s az állapotok javítása tárgyában javaslatokat kidolgozni, a tanfelügyelők volnának hivatva. Tapasztalatuk azonban igénybe nem vétetik, s azért a bajok állandók, — senki sem kérdezi ki őket általános szempontokra.

Szükséges volna tehát a tanfelügyelői értekezleteket állandósítani.

Azonban azt, midőn oly fontos rendelet végrehajtásáról van szó, egyöntetű eljárás megállapítása feltétlenül szükséges volna; azért, hogy e fontos ügy az egész országban, egy időben és egyformán elintéztessék.

Ha némely tanfelügyelő most is sántikálni fog s nem fog akként eljárni, a mint szükséges volna, — úgy részben még a többiek munkáját is elrontja, megtámadja s kétségessé teszi; az ilyen tanfelügyelői kerületek valószínűleg nemedek háza lesznek a máshonnan elmenekült egyéneknek.

Felvettem a kérdést, szóljanak hozzá s a mi legfőbb, tartsák meg e nyáron az értekezletet Budapesten.

A kiegyezési tárgyalások. Mint Bécsből jelentik, szombaton a kormány tagjai Taaffe gr. miniszterelnök elnöke alatt értekezletre gyűltek össze, hogy megállapítsák a kormány magatartását azon alkudozásoknál, melyek a kiegyezés revíziója tárgyában már kedden a magyar kormánnyal meg fognak indítani.

Salisbury külügyi politikája. A berlini „Kreuzzeitung” londoni levelezője beszámolt, hogy az angol kabinet egyik tagjával, a ki meghitt barátja Salisburynek. A levelező megemlíti azon nyugtalanító híreket, melyek az afghán-ügyre vonatkoznak, mire a diploma-

ta megjegyzi, hogy komolyan érintené a londoni és a pétervári kormány közti viszonyt, ha e hír alaposnak bizonyulna. — Hogy Afghánisztánban az törhessen ki fölkelés, lord Dufferin ágyúkkal és pisztolyokkal ellátta az emirt. Ez utóbbi hírek, a mennyiben igazak, bizonyítják, hogy Dufferin bölcs és előrelátó politikát követ. Az afghán zavargásokra nézve teendő intézkedések lord Churchill kezeiben vannak. Arra a kérdésre, vajjon Churchill oroszellenes e, a diplomata tagadójag válaszolt; de hozzátette, hogy Churchill nem fogna oly szelíden elnézni az oroszok mala fides-ét, mint elődje. A nehézség Oroszországgal szemben abban áll, hogy nem bízhatni meg szerződéseiben, Oroszország rendszerint nem tartja meg a szavát. Az angol kabinet, mihelyt India nem fenyegetettik, nem törődik Oroszország középázsiai politikájával. A törpárt nem gyűlöli Oroszországot, de féltékenyenben, mint a Gladstone-kabinet, fog őrködni, hogy Anglia érdekei és prestige-je megővassanak. A béke egyedül Oroszországtól függ, s ha Oroszország elérkezettnek látja az időt, hogy harcra keljen, a Salisbury-kabinet, bízva segédeszközeiben, bátran szemébe fog nézni a veszélynek. Azaz — jegyzé meg a levelező — főlvén a harcot Oroszországgal? — Nem lenne más választás, felelt a diplomata. Ha Gladstone nem alázta volna meg magát Oroszország előtt, ma is miniszter volna. Angliának az a meggyőződése, hogy a béke legjobb biztosítéka az erőlyes és elszánt külügyi politikában rejlik. A Salisbury-kabinet rokonszenvez Németországgal, s nem féltékeny az ő gyarmati politikájára. Anglia nem vágyódik új birodalmakra, s csakis baráti versenytársat és szomszédot akar.

A magunk veszedelme.

(Két cikk.)

II.

Előző cikkünkben felfejtettük, hogy városunk közegészségügyi viszonyai a gyökeres javításra nagyon is rászorulnak.

A hatóság alig kezdeményez valamit. Valami messzebb menő tervezettség nem igen történt. A mi eddig, az legfőbb annál, hogy illetékes közegeit az ellenőrködés gyakorlására utasítja. De hogy aztán ezek a közegek megfelelnek-e a rájuk bízott feladatoknak a köteles szigorral és lelkiismeretességgel, azt a hatóság vagy éppen nem, vagy igen ritkán vizsgálja.

Hús, tej, gyümölcs, s általán az élelmi cikkek vizsgálata — úgy hírlik — tán hetenként, vagy a mint a beavatottak állítják, naponként vizsgálat alá kerülnek a piacra hordott élelmi szerek. De hogy ez a vizsgálat szigorúan, mindenre kiterjedőleg és kellő szakavatottsággal hajtatnak végre, ebben sok okunk van kételkedni.

Piacunkról naponként nagy mennyiségben vásároltatnak élelmi cikkek oly minőségűek, a melyekben a különféle betegségek kóranagyai telje-

sebb mértékben vannak meg, mint a tápanyag. Számos esetet lehet naponként felmutatni, a melyek azt igazolják, hogy a vizsgálat, ha teljesített is — ez ritkán szül más eredményt, — minthogy az árusok részéről való visszaélésnek egyengeti az útját. Vizsgálat alá adják a hibátlan árut, s elárusítják a romlott cikkeket. Ez azt bizonyítja, hogy a vizsgálat nem teljesítettik sem elég körültekintéssel, sem elég szigorral.

Utcánk tisztántartása csak a megoldandó feladatok rubrikájában van meg. Utcza-seprőkkel csak elvéve találkozunk. A szemét nagyobb tömegben van meg utcáinkban a föld felett, mint a föld alatt. Nem annyira alulról mérgesztetik meg a talaj, mint inkább felülről. De minden oldalról. Ezért rossz a levegőnk. Ha már csakugyan rossz — mint a hogy szakértők mondják.

Az az ivóvíz, melyet a lakosság legnagyobb része használ — szintén kóranagyokkal telített. Menjünk csak végig a Szamos két árka mellett, s tapasztalni fogjuk, hogy miből készül Kolozsvár ivóvíze.

Szemünk előtt épen a főtér kellős közepén vannak berendezve olyan népétkezdének gunyolt lebujok, a honnan a jóllakott ember betegen jön ki. Ezt mindenki tudja. A hatóság is, meg a közgei is. És ezek az étkezdék rendszeresen kikerülnek a rendőrség figyelmét. Ma tán jobban virágoznak, mint ezeltől.

Nem célunk ez uttal mindenre kiterjedni, a mi közegészségügyi viszonyaink romlását rendszeresen elősegíti. Lássuk inkább, mi módon lehetne a már tartatlanná vált állapotainkon segíteni.

Első és legfőbb teendő a közegészségügyi szervezet teljes reorganizációja. Ez a szervezet gyorsan és teljesen újjá szervezendő. Ezt tovább halogatni nem lehet, ha csak azt nem akarjuk, hogy Kolozsvár egy óriási kórházzá változzék. Az a szervezet, a mely jelenleg hivatva van egészségügyi viszonyaink javításán munkálni — ez érdekében nem csinál semmit. A hozzá utalt kérdésekben olykor tanácsos szolgál, de hogy még erre is csak ritkán használnak fel — azt tények bizonyítják. Került-e ki e testület kebeléből valami életrevalóbb reform? Tétetett-e valami elfogadható javaslat?

Kérdő jelek erre a felelet. Pedig ugyszólva önként kínálják magokat az eszmék, a tervek, a reform-kérdések.

A város főorvosa, a kinek kezdeményező képességétől, szakértelmétől — ha ezekkel rendelkeznek — felette sok

űdös munkát várhatnánk — már évek óta még abban is akadályozva van, hogy legalább hivatali kötelességeit teljesítse. Pedig egy hivatásos felfogni és azt teljesíteni tudó orvos annyit tehetne városunk egészségügye érdekében, hogy érdemeiért még életében szobrot emelhetnének neki.

A város orvosaitól — a jelenlegi szervezeti szabályzat és ebben megszabott fizetések mellett — nem várhatunk többet, mint a mennyit nyújtanak.

Mi tehát a teendő? Az, hogy első sorban ez a szervezeti szabályzat nem csak revidáltassék, hanem egészen új-jáalakítottassék. Ebben a szabályzatban gondoskodni kell arról, hogy a város hivatalos orvosi testülete részére olyan utasítások adassanak, hogy azok szerint ne csak — mint jelenleg — betegvizsgálat, halottkémlés, bizonyítványok kiállítás, himlőoltás stb. legyen a kötelességük, hanem az is feladatukat képezze, hogy a város szégyenletesen elhanyagolt közegészségügyének megjavítása érdekében reformokat javasoljanak, s azoknak gyakorlati megvalósítását eszközöljék.

Az ilyenmű ténykedést pedig csak akkor várhatjuk meg, ha orvosainkat megfelelő anyagi javadalmazással látjuk el. Ezzel pedig okvetlenül el kell látnunk. Ha a főorvosnak legalább 1200 frt, az orvosoknak pedig (legalább négynek) 900 frt évi fizetést adunk, akkor lehet reményünk ezen állásokra olyan embereket kapni, a kik nemcsak az előirt kötelezettségek teljesítésében keresnek lelkiismeretük megnyugtatót, hanem azontul is megelégszék a rájuk váró feladatokat, s érdemre éppen ezek megvalósítása közül tegyenek szert.

Különösen arra kell törekedni, hogy az új szervezet szerint beállítandó főorvosi állást olyan szakterő töltsé be, a ki erőlyes szervezőképesség, széles látkörrrel s gazdag tapasztalatokkal bír. Lelke legyen a szervezetnek.

Az orvosok választásánál is el kell tekinteni minden alárendelt érdektől, s olyanokkal tölteni be ezen állásokat, a kik, míg egyfelől alaposan képzett szakértők, másfelől a modern egészségügyi viszonyok alapos ismerői, s szintén kezdeményező tehetségek. Ezeknek kötelességükkel kell tenni azt, hogy folyton öröködjék kerületeik egészségügyi állapota felé. A hiányokat jelentéské be, a javítás eszközeit hozzák javaslatba. Tanácskozzanak gyakran és értelmesen. Egy szóval tudjanak lelkesedni hivatásuk mellett. Tudjanak és akarjanak cselekedni. Csak a kik ilyen feladatokra

TÁRCZA.

Az „Aranyas” különceze.

Azon különcczről, ki 1849. óta nem hagyta el az „Aranyas”-szállodát — Teleki Sándor ezredes a következőket írja a Bud. Hir-lapban:

1840-ben négylovas fogattal, vadászszal a bakon, hajtatót be az Aranyas vendéglőbe Áldásy Ignác Békés Csaba melletti gazdag földbirtokos. Kocsiját, lovait, cselédjeit más szállásra küldte, ő két szobát bérelt ki az Aranyasba, melyekben még ma is lakik. Kilenec évig úgy élt ott, mint minden vendég, lejárt étkezni, elment sétálni, járta a színházat, s élt eszedesen minden feltűnés nélkül. Néha befogatta lovait, kiment kocsikázni. 1849-ben, midőn Pestet Hentczy bombáztatta, lement az utcára, egy bomba mellette pattant el, erre visszatért szobájába és 1849 óta máig, 1885-ig, azaz 36 év óta, nem ment le az Aranyas lépcsőjén, ritkán, nagyon ritkán jön ki szobáiból egyet-ötöt lép a tornácra, s azonnal visszahagy. Rokonai megosztották birtokait, egy bizonyos összeget tettek le a takarékpénztárba és ennek kamataiból tartják az öreg urat igen tisztességesen.

Életmódja nagyon rendes és egyforma, reggel kávézik, délben négy tál ételt ebédel, este vacsorál és minden nap linczi tortát eszik, bort nem iszik. Szobáit ritkán szellőzteti, télen soha, ilyenkor folytonosan rakja a tüzet és szivarozik. Szobáit nem engedi kitisztítani, a multkor betegsége alkalmával a külső szobáját

kitisztították és tizennégy kosár szemetet vittek ki belőle. Az öreg ur 80 éven felül van, egészsége jó, kedélye vidám, beszél maga magával, és néha káromkodik. Minden főpincézt Müller Mikának nevez, s a szobapincézt Petróvics Andrásnak hívja. Néha eszébe jutnak lovai, s az udvarra rendeli őket; ilyenkor kifognak két komfortábel lovat, azokat többször keresztül vezetik az udvaron, az öreg ur a tornácra nézi őket s meg van elégedve. A pénz már nem ismeri, de néha megmutattatja magának, s megmagyarázzák neki, hogy ez százaz, ez ötvenes, ez tízes s így tovább. Ha nem nevezik grófnak, haragszik s rendre utasítja a pinczéret, azt hiszi, az Arany-sas az ő háza, az ő otthona, becsengeti a pincézt és betiltja, hogy ablaka előtt a vendégek sétáljanak: új ruhát nem szeret viselni s csak isakor változtatja, ha foszlányokba foszlik, több tiszta fehérneműt kell hozzá bevinni, azokból választ, megmosdik és tisztát vesz.

Kíváncsi voltam ezt az eredetiséget látni. Felvittem magam hozzá. Nyitott ajtaja előtt állt és szivarozott. Magas, sovány, száraz, halvány ember, hosszú, fehérszürke hajjal, torzonborz bajusszal, borzas szakállal, inge mellén kigombolva, barna viseltes kabát és fekete kott nadrág rajta, lábain posztó-czipők, beesett, szürke fénytelen szemek, hosszú, gyér, fehér szemöldökök, arcának semmi jellege, szeméből látszik, hogy nem gondolkodik. Fején nagy magastetű kalap meg 1848-ból annyira összehorpadva, hogy teteje lefelé csúg, mintegy Klopicky lengyel szipka.

— Mi kell? kérdi mogorván s ajtaja előtt utamat állta.

— Tiszteletemet kívántam tenni nagyságodnak.

— Hogy hívják?

— T. S. nak.

— És az a másik ki? (Nagy Imrével voltam).

— Ez a legényem.

— Pap?

— Az.

— Miféle? plébános?

— Nem, csak káplán, — felel Nagy Imre.

— Na! menjenek Budára a Palatinushoz,

én nem tehetek magukért semmit, a nádor majd eligazítja; nem Pejácsevics maga?

— Nem.

— Na akkor mehetnek.

Mi távoztunk, ő káromkodott; azt kérdeztem Nagy Imrétől:

— Ugyan hát ez miért él? Különben meg lehet, hogy a világegyetem harmolájának szüksége van rá.

A „Kaugrán.”

„Egeres! Tizenkét perc!”

A klarinét hangu Konduktör kiadta ezzel a jelszót s egyszersmind az útát a kupék-ból mindazok számára, a kiknek a zsebében hűsölő zöld-fehér vasuti cédulákon csak Egeresig szólt a szabad passzus.

Erre egy tuczat kedélyes arcú s jó hangulatban levő uri ember — azt hiszem, ez a vonat csak értük sinelt Egeresre ez alkalommal — legalább nem csodálódni, ha úgy lett volna — minden komolyan „utiszer”-nek, bórondnek, podgyásznak, skatulyának, vagy bármilyen

más uti alkalomnak keresztelhető mellékes tőrük nélkül szűkölködvé, ugrott a peron porondjára s onnan pedig a tizenkét, pajzán mokány ponyny által rendkívül biztató kifejezést nyert almás-vidéki forspontba, három arasz hosszú bricskákra, zörgős apró szekerekre, koberes kocsikra s ostopattogatva, nagy csatával neki vágott az egeresi utnak s forgó szél gyorsaságával karikázott azon fel, Kis-Petri, Nagy-Petri, Tamásfalva s a többi almásmenti helységek mentén, egész a középlaki háigóig s azon le.

A ki látta őket, el nem képzelhette, hogy micsoda deputáció legyen, avagy kivándorló csapat, a melynek feltett szándéka még estére elérni Bessarabiát, vagy pedig egy szekére került kataszteri hivatal, a melyeknek sürgős teendője akadt a vidéken.

Pedig sem ez, sem az nem volt, hanem igen is javarésben a kolozsmegyei nemes tisztakar s néhány emeritus kolozsvári jurista, kik közt magam valék szerencsés képviselni azt a közvéleményt, melyet átvitt értelemben „Magyar Polgárnak” neveznek. Igyekezett pedig az egész társaság a zutori határban „Kaugrának” nevezett erdőbe, (a melyt nevezet, mint ott hallám, „kanyargó”-t jelent, a min aztán azért sem csudálkoztam, miután tapasztaltam, hogy az almásmentiek a legsajátoságosabban járnak el az elnevezések dolgában, így pl. egész intelligens embereket egymásközt a legváltozatosabb módon s meglepő invencziával elneveznek, a kik azonban ezért a legkevésbé sem neheztelnek.

A „Kaugrá”-ban ugyanis még az nap táncolni akartunk a kultur-egylet javára.

A nemes czél iránti illő és ahhoz méltó lelkesült hangulatban karuczáztunk tehát hegyen fel és hegyen le, ki völgyből, be völgybe.

Gyönyörű utunk volt, csak egy kissé zötyögős és a kalapjaink a fejünkön művésziesebb balancuizozást vittek véghez, mint a minőt a „tréncsin-park” melletti komédiában egy lábain hordót tánczoltató művésztl látni szerencsém volt.

Az ut mentén mindenütt erdők a hegyek feje-buján, zöldülő pászit, patakok, fűzesek, egymást sürün erő faluk, melyekből egy domboról, azt hiszem, átlehet kiabálni a másikba.

Az egeresi hágóról olyan panoráma nyílik, hogy tökéletesen elfelejtettem, miszerint az a valószínűség igen közel fekszik, hogy szeszélyesen az ut egyik feléről a másikra ugárdozó kocsinkból az utmenti rétre kirepülünk.

A középlaki új ut pedig olyan festői erdős tájat szel keresztül, hogy mikor visszatértünk onnan iszonyu zivatartólcsk alatt, s azon eshetőség reményében hágtattunk rajta, hogy a pompás ebéd és a rossz ut következtében lekésünk a vonatról s bár a villám csak úgy szikrázott a hegytetőn, jobbra-balra mellettünk, még is szívesen pihentem volna itt az élen s örömmel tettem volna egy sétát az erdőben.

Ilyen ut vezetett a Kaugrába, mely a többek közt egyszer az Almás-vízét is keresztül szeli. A középlaki határban elszomorított az az iszonyu jégverés, melyről a teljesen földre passkolt vetések s a levéltelelül maradt árva kukuriczaszárak szomorúan panaszkodának. De a „Kaugra” csakhamar elleledtetett valunk minden bánatot.

* Mentés helyett a policzájra.
iktapolczai Kocsis Ferenczné jul. 1-én a sze-

redai fürdő mellett levő hidról az Óltba ugrott. Egy férfi látta ezt, de a helyett, hogy segélyt nyújtott volna, lóra kapott és jelentést tett a rendőrségnek. A „mentés”-nek e kerülfő után természetesen a szerencsétlen asszonynak csak holtestét vonhatták ki az Óltból.

*** Boszorkányok megegetése.** A „Hunyad” írja a következőket: Kossod-Ohába községben június 25-én délelőtt Márton Somán községi bíró közreműködésével a községi lakosok a köztemetőben Dumitru Lázár 5 hónappal, Jeonucz Lázár 3 hónappal és Dobrea Lina 1 hónappal ezelőtt eltemetett hulláját kiasták, s a koporsókból kiemelve, előbbi kettőnek holtestét a temető-kertjében vasvillákkal, kapákkal összevagdalták, aztán nyomban tövissel megegették, állítólag azért, mert boszorkányok voltak és a falu marháit megrontották, utóbbinak pedig csak a koporsóját nyitották fel és testét körülvizsgálták, aztán ugye azt, valamint a más kettőnek üres koporsóját és illető sírgödörkébe visszatették és behantolták. Nem lehet kétség az iránt, hogy az illetékes büntető hatóság erélyes gyorsasággal példásan fogja megtorolni a kegyelet ezen durva megsértését. (Hát aztán még se kell kulturegylet?)

*** Pályázat postamesteri állomásra** Pusztasz.-Királyn (Torda-Aranyos-megye) tiszti-szerződés megkötése és 100 frt készpénzbiztosíték letétele mellett. Évi járandóság 120 frt fizetés, 40 frt iradói és a tordai postahivatalnál fenntartandó hetenkénti négyeszi postajáratokért évi 400 frt szállítási átalány mellett. Kérvények három hét alatt a nagyszabványú m. kir. postaiszolgálatához intézendők. Nagyszabvány, 1885. július hó 1-én. A m. kir. postaigazgató: Bene.

*** Nagybánya sz. kir. bányaváros** közgyűlése július 1-én a Széchenyi társulatnak 100 frtot, és az erdélyrészi közművelődési egyletnek 500 frtot szavazott meg.

*** Az udvar Budapesten.** A budai királyi várakban már megkezdették az előkészületeket az udvar fogadtatására, s a nyári saison alatt nagyobb mérvű átalakítások vannak tervben, mivel az idei őszi saison a várpalotában sokkal mozgalmasabban lesz, mint az eddigiek. A királyi családnak majdnem minden tagja a fővárosban fog tartózkodni rövid-b-hosszabb ideig, s a kiállítás bezárásának ünnepén az udvar még fényesebben lesz képviselve, mint a megnyitáson. A királyné ő felisége már szeptember hónap megkezdéséig Gödöllőre Mária Valéria királykisasszonnyal, míg a király és a trónörökös pár október közepén érkeznek a budai várakba, s ugyanakkor a királyi rokonság is megérkezik.

*** A magy. kir. távírdá fejlődése.** A magy. kir. közlekedési miniszterium, mely nemrég a hazai vasutügyet ismertető munkát adott ki, egyik legújabb kiadványában a hazai távírdáugy fejlődését ismerteti. Az első távírdáállomás Magyarországon 1847. decz. 26-án nyitották Pozsonyban. Ugyanezen évben és a következő két évben a távírdáállomások száma nem szaporodott, 1850—53-ig számuk 3 volt; innen túl a távírdávonalak hossza és az állomások száma folyton szaporodott, s 1867-ben már 181 állami és 144 vasuti távírdáállomás működött. Az alkotmányos korszak óta a fejlődés rohamos volt, ugy, hogy 1884. évben összesen 1387 távírdáállomás volt működésben.

*** A szegedi váltóhamisítás.** Ez ügyben ujabbban jelentik, hogy a letartóztatott Rajkay Vilmos beismerő vallomást tett, s üzletére csodó megnyitását kérte. A hamisítást összeg, mint utóbb kint, csak 1200 frtra megy. A könyvelő ifjú megtörve vallotta be, hogy nagybátyja segélyére számított, midőn a váltót hamisította. A törvényszék üzletére a csodót már megnyitotta.

*** Egy elpusztult város.** Horodenka galicziai város, mint már jeleztük, teljesen a lángok martaléka lett. Öt ezer ember, jobbjára szegény zsidók és házalók, lett hajléktalan. Két ember ott veszett a tűzben, több gyermek pedig elhalt. Összesen több mint 650 ház égett le.

*** Galopoff és Sapunoff.** Giurgevóban egy bankár-cégfőtől nagyobb összeget loptak el a „Credit foncier uraine” bank kötelezővényeiben. Egy bécsi bankháznál tegnapelőtt Porfir Galopoff és Georgio Sapunoff bolgár tisztet eladásra ajánlottak a lopott kötelezővények közül egyet. A nevezett tiszteteket természetesen letartóztatták.

*** A cholera.** A francia kormány utasította a Spanyolországgal határos megyék főnökeit, hogy a Spanyolországból jövő személyek megfigyelés alá veendők, szükség esetén elkülönítendők. — Pénteken Spanyolországban összesen 648 ember halt meg choleraiban. Eből Madridra 4, Aranjuezre 42, a valenciai kerületre 420, Murcia-ra 43 és Saragossára 34 halálozás esik.

*** A párisi világkiállítás.** Grévy, a francia köztársaság elnöke, szombaton délelőtt irta alá a rendeletet az 1889-ki kiállításügyben teendő tanulmányok költségeinek fedezésére szolgáló 100.000 franknyi hitel folyóvát tételéről.

*** Gordon emlékére fu-menhelyet fog-nak Londonban létesíteni.** Az erre vonatkozó terv a lordmayor elnökleite alatt tartott értekezletből indult ki, a hol az illető indítványt maga a walesi herceg tette. A menhelyre már 18,000 font sterling gyűlt egybe.

*** Gyilkos gyermekek.** Lukshman hollandiai faluban egy 11 éves leányka arzenikkal megmérgezte apját. Kihallgatása alkalmával a törvényszék előtt a borzasztó gyermek egész hidegvérrel adta elő, hogy apja kegyetlenül ültette-verte s mivel senkije se volt, a ki védelmezte volna, elhárította, hogy kinyújtás el-telje láb alá. — Bourbon l'Archambault francia városban egy tíz éves fiú késsel megölte szomszédját hat éves fiát. A gyilkos némi no-gatás után bevallotta tettét. „Bandzsencak csu-folt, monda, és én nem türom, hogy így ne-vezzenek!” A fiatal gyilkost elfogták és már jövő szerdán fogják az ügyet tárgyalni.

*** A mahdi tizenkét parancsa.** A mahdi egy kairói arab nyelven megjelenő lap-

hoz levelet intézett, mely így végződik: Az én tizenkét parancsom a következő: 1. Minden hitetlen, ki Egyiptomban vagy Alexandriá-ban tartózkodik, legyen muzulmanná, vagy mászaitoltassék le. 2. A bej és pasa ezimek, melyekkel az utóbbi időben oly hallatlan vissza-eléseket követtek el, eltörölendők. 3. A hivatalo-ka, a melyek száma azonban tetemesen le-szállítandó, a jövőben csak olyan igazbírókre szabad bízni, kik jól tudnak írni és olvasni arabul és szerény fizetéssel is beérik. 4. Min-dennemű egyenruha eltöröltenek és Ádám apám módjára fogunk járni. 5. Minden jószág, legyen az élő vagy élettelen, okos, vagy okatlan, in-gó és ingatlan, közös lesz. 6. A kapitulációk érvényüket veszítik. A konzulok visszaküldet-nek. A reform-törvénysek eltöröltenek. Az ügyvédek, bírák és uzsorások elkergettetnek. 7. Valamennyi lap, a hívők épp úgy, mint a hit-telenek, eltöröltenek, a te lapod kivételével, mely a mai naptól kezdve arab nyelven és ké-pekkal fog megjelenni. 8. Minden európai is-kola, különösen pedig azok, melyek a katholi-kus és protestáns propaganda által állítottak fel, bezáratik. 9. A hivatalos nyelv az arab, vagy a szudáni legyen. Csak egy törvény lesz: a szent könyv. 10. Az idegenek, kik a hadse-regbe becsempésztek magukat, elkergettetnek. A katonák csak egyiptomiak vagy szudániak lehetnek. 11. Az európaiak, kik mindemellett a Nil-völgyében akarnak maradni, díjat köte-lesek fizetni, mely testük sulya szerint vette-tik ki. 12. Azon kölcsönök, melyek európaiak-nak adtak, a nép által elismertetnek és a ga-zul szerzett vagyon konfiskáltatik.

A hivatalos lapból.

A marosvásárhelyi kir. főügyész, Sipos János dícső-szt.-mártóni kir. járásbíróági díjnyok, a kézdí-vásárhelyi kir. ügyészséghez innokká nevezte ki.

A m.-vásárhelyi kir. főügyész, Albu Lambert, gyulafejevári kir. törvényszéki díjnyok, a deési kir. ügyészséghez innokká nevezte ki.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Nemzeti színház. „Utazás a hold-ba és a tenger alatt” című látványosság adatott szombaton és vasárnap majdnem telt ház előtt. A darabot Jules Verne hasoncí-mű, szelében ismert regényét Csepreghy Ferencz írta. A hasontermesztű látványosság-gok komolyabb figyelmet nem igényelhetnek; azt azonban örömet elismerjük, hogy az „U-ta-zás a holdba és a tenger alatt” az ügyesebb szerkeztű, szellemesebb látványlók közé tartoznak. A csinos kiállítás, gyors ren-dezés ékesszólóan dícsérte Kovács ur rende-zői buzgalmit. Az előadás is gyorsabban, si-mábban folyt, mint rendszeren. Színeszeink és szí-nésznőink nagy kedvvel bobóskodtak. Zilahy ur (Ardan párisi kalandor) egy pár ügyes élel-czel percekig tartó derűletést keltett. A halás közönség viharosan megtapsolta.

A deési színház alapkövető letétele jul. 8-án d. u. 3 órakor meg végbe, ünnepé-lyesen. E nap estején Tóth Béla színtársulat és a műkedvelő társulat együttesen előadást rendeznek, mely alkalommal „Dobó Katicza” kerül színpa.

*** Uj népszínmű.** A népszínmű Mak-róczy Jánostól, „Fehér Anna” című nép-színművet fogadott el előadásra. A darab Má-tyás király idejében játszik.

Krecsányi Sarolta, a ki férjhez men-vén, egy időre visszavonult a színpadtól, ismét belépett a színészegyesületbe és fivére, Krecsá-nyi Ignác társulatánál fog működni.

Magyar színtársulat Grácban. Zoltán színgazgató társulatával augusztus kö-zepén Grácba szándékozik menni, honnét a kaszinó elnökétől azt az értesítést nyerte, hogy személyzetének gráci fizetését és utiköltségét előlégesen fogják biztosítani.

Olasz operette-társaság kezdte meg vasárnap vendégszerelését Budapesten a gya-p-ju-utcai színházban „Doña Juanita”-val. A társulat hetven tagból áll: játszott Olaszország nagyobb városaiban, utóbb egy hónapig Fiumében.

CSARNOK.

A gyám.

(Miss Row.)

Regény két kötetben.

Írta: **Cherbuliez Viktor.**

Fordította: Julia.

MÁSODIK KÖTET.

(Folytatás.)

ÖTÖDIK RÉSZ.

X.

Ferray kisasszony az éj legnagyobb részét mely elmélkedésben töltötte, a miss Rowel ál-tal elbeszélte különös eset felől gondolkozva. Soha számtadós nem forgatott eszébe s bányá-vett meg nagyobb gondnal valamely kiváló nehéz feladványt, mint a mennyit ő törte fe-jét ezen. Az ő jellemével kevés idő kellett ara-ra, hogy megbarátkozzék oly eszmével, mely előbb hihetetlennek tetszett előtte.

Okadatolást, okadatolásra fűzve, azon ha-tározathoz jutott végre, hogy a mi előbb sze-rencsétlenségnek tűnt fel előtte, a gondviselés legszerencsésebb előrelátásából történt. La Pon-taine azt mondotta, hogy a sánta emberek ösz-tönszerűen gyűlölik lakásukat.

Ferray kisasszony nem érzett gyűlöletet lakása iránt, azon okból, mert ő anélkül, hogy kimozdulna helyéből, sokat utazott. Képeztel oly gyorsan száguldott előre, hogy az esemé-nyek csak bajjal tudták követni, s ábrándjai rendszeren rozsaszímben ragyogtak.

Miután tudjuk, hogy szokása szerint en-

gedékenysége mindent kimagyarázván, jó szí-vű elnézése, magára vállalja a dolgok elinté-zését, oly jól elrendezte agyában az éjél a dolgok folyását, hogy midőn elaludt. Raymond már egy év letelte előtt nőül vette volt Meg-get, s e házasságból gyönyörű gyermek is szü-lettet, ki atyja aapbarnított arcz-bőrével, s any-ja felségs szőke hajzatával birt. Éjél álom közben minden oly könnyű, minden kedvűk szerint megy, hajlik kívánságunk után; ha a reggel elkövetkezik, észre vesszük, saját hátrá-nyunkra, hogy a falak áttörhetlenek, hogy a vasrudak nem hajlékonyak, mint a nádszál, hogy a házak fedelei nehezek s kellemetlen, ha valamelyik fejünkre nehezl, hogy szóval minden e világi dolgok szellemi s anyagi kiváló alapja abban áll, hogy korlátozzuk kép-zetünk játékat.

Ferray kisasszony, kikelve ágyából, csak-hamar szomorúan tapasztalhatta a való élet ellenállását. A mint felöltözköött, a legelső ürügyet felhasználva, bement fivéréhez, szilárdan elhatározva magában, hogy kényszerítui fogja őt a végleteik, megmutatni neki, hogy még minden jól elhagzodhatik.

Raymond-t oly nyugodtnak, oly vidám-nak találta, oly szelid elhatározással telve, oly fesztelen, elfogatlan hangon magyarázta neki vágját, hogy Páris vizsontlása s az utazásá-ból reá háramló hasznát, hogy szegény Agata egészen kijött sodrából. Azonban nem hátrált meg egyszerre, hogy próbára tegye öcsészt, azt adta elő, hogy fél miss Rowelle csak maga maradni a házánál; kérdés, kétség lesz-e korlá-tozni annak eleveenségét s alkalmasszerűleg le-győzni ellenállását e gyermeknek, ki nem is gyermek többé?

Raymond azt felelte, hogy félelme egészen alaptalan, hogy Meg sokkal inkább csatlakozik hozzá, hogy sem terhére tudna lenni s külön-ben, ha mégis valami baj történne, ő a legel-ső tudósításiánl azonnal haza sietne.

Agota még mindig nem tágitott.

„Miután mindent el kell mondanom ne-ked jó fivérem, folytatta, s jó az előrelátás, egy körülményt akarok közölni veled, miről még nem is szoltam eddig, hogy ne nyugta-lanisalak. Mióta Meg visszatért a Remeteség-be, néhány napi időközön két levelet kapott Florenczből; láttam ezimratukát, s ezek nem női kézírásnak tetszetek előttem; kérdeztem őt felőlük, de semmi felvilágosítást nem nyer-hettem.”

Raymond pár percig gondolkodott, az-tán teljes nyugalommal felelt: „Ne üssön ez szeget fejünkbe; minden valószínűség szerint ama két levél lady Roveltől jött, kinek szo-kása, hogy titkárul az első jött-ment inrokét is használja néha. Ha Boisenget ur irt volna is neki, vagy valamelyik azon számos imádó közül, kiket miss Rowel leigázott, s kik rö-g-tóni elutazása által kétségbe lehettek esve, az sem volna oly nagy dolog. Ha komolyan ér-deklődött volna valaki iránt Florenczben, ak-or kényszer-zubbony segélyével lehetett volna csak elhozni a Remeteségbe, ez oly világos előttem, mint bármely mértani tétel. Meg va-gyok győződve, hogy bár óriási kisse siet-a, nagy szerencsének peze még nem érkezett el-e kis lányra nézve. Ugy játszva az élettél s a férfakkal, mint egy fiatal macska árnyékával, s azonfölül Meg sok józan észszel, higgadt íté-lő tehetséggel bír, mi okon teljesen nyugodtak lehetünk.

(Folyt. köv.)

Junius havi meteorológiai észleletek.

A kolozsmonostori állomás észleleteiből közülük a junius havi összevont adatokat, u. m. légnyomás (tengerszínre redukulva) középátlagá 759.5, legmagasabb junius hó 4-én 767.9 legki-sebb junius hó 22-én 752.3 milliméter, közép-hőmérséklet C° 19.5, legmagasabb junius hó 10-én 30.6, legkisebb junius hó 4-én 10.2. A párányomás átlaga 10.6 milliméter, a légned-vesség százalékának átlaga 68. A napotai 3-szori észlelésnél előfordult: szélcsend 14-szer, szél 76-szor, ugyanis északi szél 6-szor, észak-keleti szél 7-szer, keleti szél 12-szer, délnyug-ati szél 5-ször, nyugati szél 33-szor és észak-nyugati szél 13-szor. A csapadékos napok szá-ma tett 12-öt, jég 2, égháború 2 napon, ösz-szesen 137.3 milliméter csapadék volt e hónap-ban, legtöbb 25-én, azaz 29.2 milliméter.

KÖZGAZDASÁG.

A legnagyobb gazdasági gép-gyár kiállítása.

Az általános országos kiállítással egyide-jüleg és annak tartalma alatt Budapesten a vá-czi körút 63. sz. épületben s annak udvarán a Clayton és Shuttleworth cég, a vi-lág legnagyobb gazdasági gépgyára is kiállítást rendezett, mely Magyarországon minden gazdáját kiválóan érdekelheti; már csak azért is, mert e cég gépei vannak az idő szerint nemcsak hazánkban, de egész Európában leginkább el-terjedve. Tény ugyanis, hogy például a bécsi világkiállítás alkalmával az egész Európában üzletben volt 70,000 darab gőzcseplőgép köz-zül 21,500 db cseplő-gép és 23000 db loko-mobil a Clayton és Shuttleworth cég gyáraiból került ki.

E gyárat Clayton, angol hajóskapitány és egy Shuttleworth nevű munkás 42 év előtt alapított Lincolnban; s annak ma nem-csak Anglia összes tengeren-tuli gyarmataiban hanem a földteke majd minden országában, ré-szint fiókgyárai, részint ügynökségei vannak, ugy, hogy a világpiacokon példátlan állást fog-lal el; s minthogy a tudományos haladás leg-újabb vívmányait azonnal alkalmazásba veszi, ezen vezérkálását a világ gazdasági gépipara terén nap napig is meg-tartá.

Az országos mezőgazdasági gépkiállítás-ban a Clayton és Shuttleworth-cég azért nem rendezett nagybbszerű kiállítást, mivel Magyar-országon még nincs oly telepe, melyből a cég nevéhez méltó magyar gyártmányok kerül-hetnének ki. A belföldi munka-cég-csarnokban csak a Burmeister és Wain-féle dán le-főlöz ő géppel vannak képviselve, melyek per-czenként 2400 forgást tevő függélyes dobbal a tejet tökéletesen lefelezi s a tejgazdaságban igen hasznos szolgálatot tesz. És ezenkívül a találmányok csarnokában, mint újdonság ki van állítva a szalmakötőtelefonó gép. A több gépek már nagy elterjedésnek örvendenek Ma-gyarországon, s mint nem hazai gyártmányok a program szerint ki is voltak zárva az orszá-gos kiállításból. De éppen ezen legnagyobb el-terjedésnek örvendő gépek azok, a melyek a gazdaságok korszerű üzleti berendezésénél a fő-szerepet játéza.

A Clayton és Shuttleworth kiállí-tásában Budapesten ily gépeknek egész sor-a-zatát találja együtt az a gazda, a ki, hogy az amerikai verseny által megnehezült helyzetén könnyítsen, földjét okszerűen akarja művelni, s a kézi munkát mindenkor gépmunkával he-lyettesíteni. S a választék itt oly nagy, hogy minden nagyobb, vagy kisebb gazdaság meg-találja itt a neki való gépeket és eszközöket a szántásra, vetésre, boronálásra, aratásra, csep-lésre, takarmánykészítésre, stb.

Mint a Clayton és Shuttleworth-cég ki-váló specialitásai, kiemelendők a cséplő-gé-pek, hozzá való járgányokkal, vagy lo-komobilekkel, mely teljes felszerelésű gé-pek itt vagy tízféle kisebb-nagyobb szerkezet-ben feltalálhatók. A legkisebb lokomobil 2 és fél lóerjű, a legnagyobb tíz lóerjű. Szalmá-val való fűtésre is kétféle lokomobil lát-ható. Az egyik önműködő fűtőkészülék-kel, a másik kéltős tűzszekrényvel. (Patent Clayton & Shuttleworth.) Kiemelendők az annyira kedvelt 27, 34 és 38 hüvelyes sze-ges cséplőgép, melyek közül utóbbi 3000 kévét gépel el naponta, s bámulatos egyszerű szerkeztű.

Kiemelendők továbbá: a 8 méter magas-ságig emelhető kazalrakó, mely legalább 8 munkát pótol naponta; az universal dírről (sorvető), mely mint a cég minden gyártmánya, tartósságra számított szilárdsága egyszerűsége és könny-ysége által tűnik ki. Vannak több rend-beli kukuricza-morzsolók, azok közt gőzre való, tisztító készülékkel és zsákolóval ellátott. Az előbb említett szalmakötő-főző itt is ki van állítva s működésben szemlélhető. Itt egy munkással és két gyer-mekkel naponta 1800 méter vékonyabb zsup-nak való, vagy vastagabb, kazalmegecsítésre szolgáló szalma vagy széna köteleket fon.

Egy német lapnak a Clayton és Shutt-leworth kiállításáról irt következő soraival vé-gezünk közleményünket: „Magyarországon mező-gazdái, kik megértették a kor szózátát, hogy belterjesse kell tenni gazdaságukat, kiváló ér-dekkel fogják e csarnokot tanulmányuk tár-gyává tenni. Feltalálják abban teljes szertartát mindazon eszközöknek, melyeknek előnyös al-kalmazása által abba a helyzetbe jönnek, hogy boldogulásukat s az ország művelődését elő-mozdithassák. Egy gazda sem fogja e csarno-kot elhagyni azon öntudat nélkül, hogy csak okszerű gépüzem alkalmazásában van az ország üdve.

— A Kolozsvári Hitelbank és Zalogköl-csön-Társulat által vezetett áruaktárak for-galmi kimutatása 1885. junius hó 15-től 30-ig. Junius 30-ki készlet 23203 mfm. 203525 frt biztosítási értékben. Betároltatott 5150 mfm. 43100 frt biztosítási értékben. Ösze-sen 28353 mfm. 246625 frt. Kitároltatott 3629 mfm. 28807 frt biztosítási értékben. Maradt készlet 24724 mfm. 217818 frt.

— Az angol kigazdák és mezőgazdasá-gi munkások birtokszövetsége. Az agrar bajok elleni óvintézkedésekben igen praktikus utat követnek az angolok. Kitűnik ez a most ala-kult kigazdák jánd-association meeting-jéből, melyről a Times nyomán a következőket kö-zölhetjük:

A kigazdákat és munkásokat segélyző országos társaság jun. 30-án a Mansion house-ban, a lord Mayor elnökleite alatt tartá köz-gyűlését. A gyűlésen a közélet kitűnősegei nagy számmal voltak jelen.

Elnök megnyitó beszédében sajnálkozásá-nak adott kifejezést a fölött, hogy Angliában oly kevés kézben van összpontosítva a föld-birtok. S ennek — ugymond — az az oka, hogy ha valahol eladódva válik néhány hold föld, azt rendszerint a szomszédos nagy birto-kosok „jószáguk kikerekítése végett” mesés áron veszik meg. Így hát a földbirtok a gaz-dagok luxusát képezi. Ez állapotot segíteni, tűzte maga elé a társulat, akként, hogy min-den lehető módon elősegítse a kisbirtokok kép-zését. S e törekvés méltán mindenki támoga-tását megérdemli.

Russel G. képviselő ezután a következő határozati javaslatot terjeszté elő:

„Mondja ki a gyűlés, hogy kívánatos oda hatni, hogy az országban bárki könnyen sze-rezhessen magának földet és saját házat; s miután a Small farmers and laborers land Com-pany (a kis gazdák és munkások birtokegylete) azt a célt tűzte maga elé, hogy a földbirt-o-kosok számát növelje, ez egylet az országos gyűlés pártfogását teljes mértékben kérde-melte.”

Az indítványt aztán tüzetesen megokolta

azzal, hogy igen nagy azok száma az orszá-g-ban, a kik örömet vennének magoknak egy kis házhelyet vagy birtokot. Városokban ez könnyen is megy, már miután a Broadhurst Leasehold Bill meghozatott. De a vidéken a dolog nehezebben megy. A társulat tehát a kérdést úgy fogja fel, hogy főképp falvakon igyekszik megkönnyíteni a kisbirtokok kép-zését. S hogy ez mily üdvös kihatással lehet, mutatja a következő példa. 25 év előtt 35 munkás megvett New Forestben egy birtokot, melyet felosztottak magok közt, úgy hogy ki-nek 10, kinek 5, kinek kevesebb hold föld jutott.

Ezen kisbirtokosok majd mindnyájan igen jól boldogulnak. A kinek 5 holdnál kevesebb van, többnyire napszáma járnak. S a kinek már 5 holdja, vagy azon felül van, nemcsak tisztességesen, hanem kényelemben is él birto-kán, leginkább zöldséget, s gyümölcsöt és ki-vált pósmátért természetesen és tejgazdaságot folytatnak. Pedig a föld igen rosz szántóföld. A földbirtokszerezés kérdését politikai tekintet-ben is fontosnak tartja, mert a kisgyász föld-birtokos lett, az nem hallgat többé a forradal-mi és socialistikus tanokra.

Sir Loyd Lindsay arra figyelmeztet az in-dítvány pártolása közben, hogy Angliában a földbirtokok nagy része évről-évre rosszabb helyzetbe jut. Olyan állapotok támadtak, melyek 10 év előtt szinte hihetetleneknek lát-szottak. Ezer meg ezer hold föld elparlagoso-dott, dudvánál és rosz fűnél nem terem egybe-t, mert a magtermelés többé nem fizeti ki magát azon, s hiányzik a munkáskéz, hogy a földet jól megműveljék. Másfelől meg a mun-kások nagy száma tétlenül vesztgel, mert nem tudnak földet kapni, a melyen munkálkodhat-nának, minthogy őket senki sem fogadja fel. A mezőgazdaság most átmeneti stadiumban van. A magtermelés csak a legjobb földön fi-zeti ki magát. Mig ez az átmenet tart, állandó inség lesz a munkások közt, hacsak azok vagy nagy városokba, vagy távol országba nem vándorolnak. De hát van-e szükség ily kivándor-lásra? Félős, hogy csakugyan van, hacsak fel-aprózni nem lehet a földet, s odaadni a mun-kanélküli munkásoknak.

S hogy az ilyen földek teldaraboltassa-nak épen ez célja a társaságnak. A közvetle-nül érdekel birtokosok feladása volna, hogy a parlag földeket vagy felaprózva eladják vagy kis parcellákban bérbe adják. De az emberek szokásaitak nagyon nehezen változtatják meg: az idő pedig nyomasztó. Az új társaság felada-tának tűzte siettetni azt a processust a mit a nemzetgazdasági törvény lassan de biztosan idéz elő, hogy a birtokok jobban feldaraboltas-sanak. A társulatnak e célra a törvényhozás mindkét házában igen befolyásos tagjai van-nak s a házon kívül a földügynökségben jártas szakemberei is tagjai az igazgatóságnak. A társulat tehát sokat tehet kitűzött célja előmoz-dítására főképp miután arisico elvállalásától sem riad vissza.

Stubber lelkész arra a meggyőződésre ju-tott, hogy revidálni kell az angol földbirtok rendszert oly értelemben, hogy a mezőgazda-sági munkás helyzete emeltessek, ez pedig csak a birtokok feldarabolása által lehetséges, vagy-is az által, hogy cooperatív mezőgazdasági rend-szer fejleszteszik ki, úgy hogy több munka jus-son a földre.

A javaslatot még többen támogatták, mi-re az változatlanul elfogadtatott, s a gyűlés, a Lord Majornak köszönetet szavazva oszlott szét.

A közönség köréből.

Kolozsvár, jul. hó 3-án

Tisztelt szerkesztő ur!

Dr. Góth Manó egyetemi magántanár ur volt oly szíves felelésem sulyos betegségének kigyógyítására akkor vállalkozni, a midőn be-tetegsége egészen válságossá vált, úgy a kezelés, mint pedig a lelkiismeretes műtét által, sike-rült nevezett tanár urnak feleségemet teljesen felgyógyítani.

Felkérem a t. szerkesztő urat, szívesked-jék ezen köszönet íratomnak becses lapjának an-nál is inkább helyet adni, miszerint nevezett orvosnak anyagilag fáradságát akként hono-rálni senki se képes akkor, a midőn az anyát gyermekeinek és férjnek a szakértelem és lel-kismeretes kezelés megmenteni képes.

K. tisztelettel:

Binder Lajos

m. k. ipari felügyelő.

Idegenek névsora.

— Jul. 6. —

Erzsébet-szálloda.

Kürti Endre, felügyelő Szathmár. Klobjer L., adó inspektor Marospartos. Unger B., utazó Bpest. Löw Ignác, utazó Bpest. Nikora Vince, utazó Fiume.

Nevezeti-szálloda.

Gruber Ármin, főmérn. M.-Vásárhely. Gombosi János, min. tan. Bpest. Schwarcz Jakab, birt. N.-Vá-rad. Weiss Lipót, utazó Bécs. Bretter József, birt. M.-Bénye. Fischer Herman, utazó Bécs. Dicsőfő Béla, mér-nök Debreczen. Balogh Jánosné, birtokosné Tóvis. In-cze Károlyné, birt. Tóvis. Antal János, mérnök Bpest. Schoppel Ferencz, utazó Bécs. Br. Jósika Andor, birt. Győr.

Biasini-szálloda.

Verzár Mihály és fia, birt. M.-Vásárhely. Németh Károly, keresk. Arad. Bácsencai Jakab és családja, birt. Deés. Rozman Mózes, birt. Mocs. Rozman Jakab, birt. Mocs. Szalézi Lajos és családja, törzs. bíró Deés. Jártó Imre és neje Sz.-László. Ajtai László, Gör-bed. L. Fekete Gyula, postahiv. Czege.

Hungária-szálloda.

László Ágoston, birt. Szeben. Zicherman S., ke-resk. Egeres. Bankó Antal és neje, mag. Bécs. Bant Antal, keresk. Bécs. Berkovits Ignác, keresk. Bécs.

Pannonia-szálloda.

Rihosek Eugen, lelkész B.-Neustadt. Wieder N., postafelügyelő N.-Szeben. Legráty József, gym. tanár Gy.-Fehérvár. Szpadaj Domokos, közműves Olaszhon.

Felolós szerkesztő:

AJTAI K. ALBERT.

Lapjaltájdások:

K. PAPP MIKLÓS ÖRÖKÖSEI.

